

СКОРОТВЕЦА.

(Courier.)

Число 46.

Неделя 6. Декаembra 1842.

Год. 1

Отрада есть пѣва, рѣчи облегчаги злое;
Зато Прогне тужнымъ гласомъ и Алкионъ пос.

Мразовиѣхъ у преводу Овидіа.

СЫНЪ НА ГРОБУ МАТЕРЕ.

Стави срце, зашто биѣшь,
Зашт' проклинѣшь судьбе рокъ?
А ты око зашто лѣвишь
Данасъ грозны суза токъ?
Нѣ л' зато што одбеже
У пучину тамне мреже
Нѣжне майке брызый скокъ.

Ахъ! та то е, што ме тишти,
Што и у грудма следи крвь;
Срце болво за нѣомъ пишти
К'о за коромъ слабый црвь:
Ерѣ му радость сва изчезну,
Предѣ очима стрмну бездну
Гледи — као бѣде врвь.

Тамо дакле, гдѣ се блиста
Серафима стройный хоръ,
И гдѣ душа твоя чвста
Вѣчный себи избра дворъ:
Тамо, велимъ, садъ плачнога
Шалѣмъ уздисъ срца мога,
Там' управлямъ ума взоръ.

Отче благій свега свѣта!
Когъ анѣлскій слави ликъ,
Блажености гдѣ е мета,
Гдѣ л' радости вес'о кланъ?—
Ха! гласъ чуемъ: „ва небу е!“
Гдѣ сладости мило струе
На свемоѣства лакій мнѣ.

И ты дакле тамо оде
Мати моя, мила свуд',
Овогъ свѣта да т' незгоде
Заборави хладна грудъ:
Вѣчна дакле паметь твоя,
О пресладка дико моя!
Лака т' црна земля буд'!

У Пожуну 1842.

Ђорђе Райковиѣхъ.

СЛАВЕНСКИ

и

СЪРПСКИ ЈЕЗИК.

Много је заиста прошло година од Доситејева времена до данас, док су се књигописци освестили и уразумили, да се Србљима српски писати може и мора; пак онет при свему томе има на жалост Српству, и убитак српскоме језику још и данас људи, кои једнако мисле и говоре, да Србљима треба славенски писати, доказујући, да је славенски језик први оригинални наш језик; а овај, којим оли и народ говоре, да је од славенског на жалост њинову покварен и — опогањен! Повод овакове мисли и намере довести се може сигурно отуда, што исти добром слитељи

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

славенскога језика управо незнаду; то јест што још нису научили, да познаду, што је управо славенски, штоли је народно-сърпски; и што никако признати неће и немогу, да овај тако ватрено жељни језик њиов славенски, није прави славенски (стари оригинални); него је смеса из панонског, бугарског, сърпског и руског језика тако скърпљена, да је одисте смесе нови садашњи језик църквени књига у Русији постао, кои је сад већма од правога славенског удаљен, неголи што је и сами курнални латински од правога латинскога Цицоронава удаљен; овај је само у значењу погдигон речи изменут: али славенски тако рећи църквени несамо у значењу погдигон речи, него и у створу и у кроју од първога славенскога јако се изменуо и преобразио тако, да се по правди неможе рећи да је сърпски народни од славенскога църквенога постао и произвео се, него то се пре обратно може доказати, да је славенски църквени, у Сърбулама, од сърпскога народнога, а у данашњим църквеним књягама од Рускога произвео се и установио.

Да заиста църквени књига језик није прави славенски, за доказање тога, могла би се цела књига написати. Овде пак није места ни треба о томе дуго се препирати. Но кои би уз ово рад уверити се, да църквени језик није прави славенски, тај нека чита „Глознана“ књигу од Г. Копитара издану, а и Добровскога, и Востоковљеву Граматику, и Г. Шафарика Пабирке (*Serbische Leseförner*); а и моје дело „Постанак славенски слова или Писменост каква је и каква треба да је у сърпскоме језику“ у Београду 1840 на 8 — 9 табака печатано. Кад се међер уверимо, да църквени језик није прави стародревни језик славенски, од кога би остале произвести могли, него поправљени и умлогоме по

рускоме наречју направљени; онда нећемо, знам, свој красни, благогласни језик сърпски тако презирати и режетити, то јест са којекаким русизмом и славенизмом ружити и гадити. Църквенски језик истина да је у Русији постао; али опет Руси као наметни људи ш њиме непишу у грађанским своим пословима. А наши књигописци зар да ш њиме пишу? — Али опет као за разлику, ко вољу има, нека пише славенски како може и уме немешајући у њега оно, што његово није, као што ревности славенисте раде, н. пр. Кто скок изгуби, и правог посрне с пута — блуди маглom сметен без пута по снѣгу — Пад у яму доцне се раская — тревенник что остави —.

Сад ако се ово есапи, да је славенски речено, молим, јели славенски: Изгуби — правог — посрне — блуди — маглom — сметен — доцне се? Аколи се пак рачуна да је сърпски, а оно јели сърпски: Кто — что — снѣгу — пад — тревенник (место: утреник, то јест саоник)? А „яма“ непише се славенски са я. Ко је видио у славенском језику игди а напред паписано, ни сами јазик непише се у старом славенскоме са а, него са ља: љазъикъ. У овој речи! Сърбљи су избацили, или рећи у говору изоставили једно слово љ на оба места, а једно а именули на е (Руси на а): па постала реч љезикъ (језик). Да пак Славени стари „љазъикъ“ нису изговарали ни као што ми изговарамо „језик“, нити пак јазик, као што у църкви читамо, нити јазък, као што Руси говоре, то је света истина: они су слово „а“ сасвим друкчије изговарали, и то тако, као што ми данас изговорити неможемо, нити тога гласа у језику нашем имамо. Ово је тек зато наведено, да се покаже у колоко толико, да данашњи църквенски језик није славенски, нити је из църквенскога сърпски произведен и изображен; већем се сърпски покрај църквен-

www.istorias.com.ua и много пре църквеного сам
собом у народу изобр:зю и украси.

(коваць слѣдѹе)

ПОМОДАРСТВО.

(коваць)

По законима помодарства ништа не-
ма свршено (absolutes). Свашта се мотри,
разуѣава, изиѣруе а condition, по одно-
шению: нема пуке будалаштине, праве
увреде, нема истините понизности — све
е а condition. Помодарскій моралиста мора
быти казуиста, и држати се систиме ак-
комодацие и коллизие: онъ има пунъ ков-
чегъ принципя, коя — као ловаць, кадъ
нишани, часть визку, часть високу, часть
средню мѣру — узима. Свой собственный
мораль има трговаць, лаѣаръ, офицеръ,
званичникъ, слуга, велможа, и свещ-
теникъ.

Одъ моде човекъ у свима е околно-
стима критикарь; свой пакъ собственный
убитакъ юшитъ нѣ мода изкусила. Ни е-
дна часть не може се безъ критике про-
вести: ни една шетня нѣ безъ критике.
Какогодъ што ни еданъ човекъ, кои се
по моди влада, не доушта, да други о
нѣму суде: тако исто строго и невѣшто
онъ суди о свачемъ и о свакомъ. Могућ-
ность овогъ критизирания и суѣня отудъ
произлази, што е помодараць човекъ
изъ самы атома, као што су: знанѣ възка,
беллетристика, музика, дѣтетична прави-
ла, юридична основна понятія — и шта
ти я юшитъ тамо знамъ — на кратко иъ
атома науке, вѣштине и живота састав-
лѣнъ.

При свемъ томъ помодараць чини
се да е равнодушанъ, спокойнъ, пунъ
тапатѣ, ма му се Богъ зна шта догодило.
Не бы ни найманѣ по моди было, кадъ
бы га силна несреѣа оборила, ил' му
се кои страдалаць здраво срца коснуо;
за оваке има шпитала.

Последнѣ мысли наравно ме къ ср-

цу помодарца воде. Не мало ий има —
анатоми богме пису — кои потврђую,
да е онай, кои се по моди влада, безъ
срца роѣнъ; но ако и нѣ тако, то
му га е помодаранъ отаць одма при ро-
ѣню спалио. Ал' ово е све злобанъ раз-
говоръ; ерѣ како бы иначе могли помо-
дарци толико о свомъ ранѣномъ, вену-
ѣемъ, грозничавомъ, страстномъ срцу го-
ворити, писати и пѣвати!

Но доста о томъ, я признаемъ, да
е одвеѣ замршена стварь о срцу помо-
дарца говорити. Ако бы помодараць е-
дну partie d'ellevation хѣбо учинити, на
очигледъ бы му се люди смѣяли; ако
бы се банъ réellement залюбио, што
се само официру, кадъ е 20 година старъ
догодити може, онда бы сенанѣга смѣши-
ли; и прѣятелица бы му, кадъ бы се
заруменю, као майка вагрень полюбаць
дала и казала: „Сирото дѣте, те сиро-
то дѣте; тако юштъ младо; юштъ ни нау-
стница нема!“ Иначе, кадъ бы то човекъ
залюблѣнъ бы, отишо бы у намастирт,
ил' бы се гдѣ затворио, и ту до смр-
ти чамю као кавалѣръ Тоггенбургъ; ил'
бы се убио као Вертеръ за Лотту. По-
модаранъ човекъ о свему овомъ нема
понятя. То е све — тако онъ вели —
„ништа“ за мене. Пре е говорио младиѣ
о својой любезной: „наша е любовь ду-
сока као море, и безъ края као небо,“
а садъ помодараць вели за свою заруч-
ницу: „она ме е разумела“ или „она
е занимиво створенъ.“

Али зашто се мучимъ съ лобавлю и
бракомъ, кадъ ни едно нѣ по моди; ерѣ по
моди е само онай начинъ любви меѣу двѣ-
ма незаконо живеѣимъ особама, кои е на-
ликъ на прѣятельство, и тотакъ прѣятель-
ство, кое е права любовь, или одношенѣ,
у каквомъ е Лоренцъ Штерне у четрде-
сетпетој години са госпоюмъ Ели-
зомъ Драперъ тако лѣпо живю, да е
едномъ нѣой писао: „Како бы бѣданъ

како бы несрећанъ быо, кадъ бы вѣд-
годъ предметъ вашегъ казня постао.
Бадава бы ми тко престолъ свѣта под-
носио: я га заиста небы узел!"

После овогъ небы требало више
ништа о педагогикѣ говорити; помодар-
ный педагогъ кодъ Руссоа нема мѣста;
„начинъ, како треба нарави све по-
вратити," то му е све; онъ не учи обща
човеческа правила: онъ тражи владу надъ
младежю. Али помодараць е увѣкъ ста-
рѣи одъ свогъ доба; онъ е старѣи постао
своіомъ патњомъ, своимъ опынѣнѣмъ,
своимъ изкуствомъ, своимъ теженѣмъ,
своіомъ надеждомъ и вольомъ.

У овомъ се нѣгово согласіе сподва:
нѣгово е согласіе несогласіе. Ал' како то
да не буде? Нѣгове желѣ стое у неспо-
разумлѣнію съ могућношю, нѣгова о-
собность у неспоразумлѣнію съ нѣго-
вомъ окружношю; нѣгова способость
у неспоразумлѣнію са яваніемъ; нѣго-
ва надежда у неспоразумлѣнію са са-
дашньошю. А бы ли могло и быти
дружчѣе? Помодараць е човекъ као вѣ-
тренича, коя са снажnymъ крилма око себе
маше, али опетъ све на едномъ мѣсту
стои.

Но найвећа загонетка помодарства
свагда е была, и бытѣе ова: како човекъ,
кои е до ушию у дугъ увалѣвъ (врѣ ду-
гове правити, то е по моди), може важанъ,
угледаць и помодаранъ быти!

С У Ђ Е Н И К Ъ.

одъ Стефана Голуба.

I.

Заиста, праведно хвалѣна банатска
и потиска околина иманѣшто очарателно!
На потисю лежи Сента, мѣсто по побѣди
надъ Турцима знатно. Дана 11 Сент. свагда
е слава и благодареніе, како у нашої,
такo и у римско-католичкой цркви. Ручакъ,
на адици у средъ Тисе, и вечеромъ
баалъ, редко фали. — Ито све за „покой

души" помрлы наши праотаца, кои
су подъ Евгениемъ, Савойскимъ Херцо-
гомъ, славно на боришту погинули. Ово
мѣсто долньи краина, паравно богато
обдарены и плодоносны, было е пучо
живота 11. Сент. не само празника
ради, него и бербе, на велику радость
и задовољство коштински гостю; осо-
бито е баала долазакъ многoй младежи
посла, и тумарашо по улицама повода дао.

Уобразимо си вече и баалъ, много
свѣћа, играчица, накићены и гиздавы,
и много играча. Ту између отлични
младића, видимо и Гойка Странимировић,
на кога цѣлогъ дружтва очу управлѣне
бияху. Онъ е быо коньичкогъ полка май-
тиантъ на штаціи у Польској, и нѣко
време збогъ едногъ плесира, кога е на
двобою (duel) добыо, мораде службу
оставити и купатила посѣштавати, да бы
се излечио. Изъ купатила на трагъ вра-
ћаюћи се, удари на Сенту, да прѣтеля
свога посѣсти; па да таки онај данъ оти-
де кући: баала ради даде се еиломъ на-
говорити, да остане. На баалу се слу-
чайно съ Маіомъ Романовомъ, реѣномъ
Гркиномъ, упозна, кога е у походе или—
праведниѣ, весели ради своіой теткѣ
дошла, и будући е о гостбиници на по-
моћи теткѣ хтѣла быти и збогъ многи уз-
рока — — — а я мыслимъ текъ 11 Сент
ради.

Онима, кои баалска веселия посѣшта-
ваю, неће нужно быти, овде о лакости
говорити, како после текъ едногъ валцера
често найповѣренія познанства биваю,
особито по маньи мѣсти, гди међусобна,
проста любовь, слободна одъ примора
ногъ хладногъ мазеня велико-варошкогъ,
изліе се у нѣдра свакога, кои чувствомъ
повѣрљивогъ дружтва и мѣногъ пола очаранъ
быти може. — Слободномъ вольомъ,
као чисто неба плаветнило, разумомъ
одареный, можемо л' о той се прилицѣ
чудити, или можемо л' живостногъ Гойка
карати, ако е се напрасито и страстно у

ми. Маю Романову залобіо? — То темельно испытывати, о томе пресуђавати, ніе нужно; доста в рећи, да енашъ младъ офицеръ до лудости се у мило дѣвоиче залобіо, — и, кадъ в триседмице за нѣномъ обилазіо рукоумъ, — — — прстенув се. — Као свакој удадбеници, и нѣойзи в было рго и contra савѣтника. Осимъ тога наша красна имала в много еродника, отца и матеръ, стрицева и много тетака, наставника или другарица, кои іоі желю прорешетаваху. Юшъ къ томе, одъ много годива единица у майке, живила в по вољи, никога ніе слушала, преко мѣре в мажена была — у толчко, да в и противъ вољ отца и матере дала суђенику помоћу врачарица руку. —

То в овако был. О поноћи између еданайстъ и дванайстъ сатій морала в по наговору врачарице ни у комору; — насути леђецъ езерне чисте воде; нѣколко свѣћа около леђена запалити; огледати се, врачати, и молити се некако на свой начинъ; морала в преко свега за себе и суђеника ела и посласаница наготовити, у комори поставити, и тво съ нѣоме узде, — тай в нѣзинъ суђеникъ.

Тако в и чинила. Огледала се, молила се баншъ одъ ерца и Богу, врачала, — кадъ у еданнутъ чу се ясанъ лай вашака; — но будући в кишовито, мокро време было, чуо се и потайный, ербо знамо, давашка онда по рогаљвы се повлачи. — Нѣкій човечій батъ чуо се, гди едва на врхъ прстію приближавасе. Мая наша, ни жива ни мртва, часъ в на окно, часъ на врата мотрила. Но текъ се играюће крозь таму свѣтлы звѣзда ято виђало.

Назданнутъ се отворе врата; и сѣнка величка и тамна пружи се на врати, и што се ближе довлачила, то в више живомъ човеку налчила, — а кадъ до Мае дође, посади се нузь ню. — Она почне ести и онъ съ нѣоме. На добро то она разгађаюћи еднако га в гледала, не дижући и не скидаюћи съ лица му ока. Вечеравши,

више одъ страха него зиме, дрктала в сва. Вампиръ іоі живый поласка мало, пакъ скине прстенъ съ прста свогъ, нѣойзи га дадена прстъ, а нѣзинъ на свой натакне, хитно полобаць іоі скраде съ устана, и рекне: ты си моя!

После свега тогъ истимъ начиномъ у пратњи авлиски вашака удали се — а Мая не съ малымъ страхомъ сутра данъ майци елагала, како в на сну суђеногъ видила. — Врачба была, па прошла; о нѣой нико ништа знао ніе. — Често в после тогъ суђеникъ чепао нѣногъ отца прагъ. Наскоро примѣти, да су му домашниѣ наклонѣни, дѣца и слуге и сви — — кои обычаваю младоженѣи знакъ радости давати, — иѣаху му на руку Губити ніе зашто было времена, зато на скоро обручени буду.

По томе, данъ на данъ одлазећи имао в прилику изкусити, да му многи за то завиде. Шта више, было иѣ в, кои су се трудили, тай му союзъ свакояко препречити. Едни, кои су мало вѣштін у такомъ краснорѣчию были, говораху ніе лѣпа, ніе за нѣга ни за нѣгова лѣга, безъ характера в, пакъ ни све, што се свѣтли, ніе злато — примѣчаніемъ генералнымъ. — Што се ипеціалитета тиче была в нѣка удовица са 6 у година дѣвојка свои, коя га увѣраваше, да іоште нѣзини дѣвојка, ков се удати не желе, просіоци и нѣви быяху. Нѣка в говорила да іоі отаць сїсетъ дуга има, што изъ вѣроятны уста знаде, — даю отаць едва чека скинути съ врата, и штати я знамъ іошъ више ковшта. Ова злорицавя найпре в негодовао, но после самъ о противномъ извѣсти се, и премда в желію, да се манѣ саобраштава съ момцы и офицеры, заключивши толико пута ю зато опоменути, ніе никадъ прилику нашо. Та и како бы то могло бити! — Сама вѣрность и невиность іоі в изъ очію вирила, а осећао в, да бы то увреда и пакостъ была, ню у по доврѣніе метути.

Морамъ ли коначъ приновѣдти? Ю-
тромъ, кадъ ова повѣсть почиѣ, сѣди
Мая на прозору, лѣпо и вкусно украсена,
чекаюћи госте. Сирѣчь, нѣ инѣ в огацъ
свако лѣто у дивной своіой башчи на сала-
шукѣи в одѣ мѣсга по сата къ западу ле-
жао, идући къ Пешти, на брегу давао
часть. Она в сѣдећи у себи мудровала: на
салашъ, кои по сата одстои, при овой
живости нашегъ мѣста, а особито кадъ
— — — (овде в сама себи затаяти хтѣла
правый узрокъ) кадъи странни има, не
треба ми ни до пріѣ по сата предъ ру-
чакъ. Майка ми станарица ручакъ не
наредити, а я бу опетъ зато ще гостию
тамо быти. Тако в планирала, тако вни-
чила. А наша господа гости межу тимъ
редомъ су се спремали на часть, тко
пређе, тко каснѣ похи.

(коначъ слѣдуе)

ТРГОВИНА И ИНДУСТРІЯ.

Треть 25 Новембра 1842.

Die Natur- und Kultur-Erzeugnisse müssen, als industrielle, von
aller Belastung frei sein, sonst ist es in einem betriebs-
föhigen Staate um die Industrie geschehen.

р.

Наше предвозвѣщенное желѣ, и надежде, у
смотренію торговли са юначкомъ нашомъ комши-
ницомъ Сербіомъ, испуњаваю се очевидно, и на
величественый начинъ; и мы са неописаномъ ра-
дошю читамо приспѣвшу званичну вѣсть, како
в ново Сербіе Правительствѣ, нелицемѣрно стара-
юћи се о подизаню и цвѣтаню народне торговли,
а съ тимъ и о олакшаню саобрѣщенія тгвачкогъ
са нашомъ државомъ, досадашний бумрукъ
на паръ свиня одъ 3 на само 2 цван-
ника спустило. — Ово в добротворный ко-
ракъ, за коимъ не поуздано и други, за народно бла-
гопробытачнѣи слѣдовати, ерь в владѣніе на мудрымъ
основима у свима струкама утврѣно. — Фискалне
сметне уредбе у народной торговини и благостаню
нетреба мѣста да имаю кодъ просвѣщенога наро-
да!! — Книзскій видъ в срущю се дакле и у Сер-
бін! — Тако напредуйте народа и отечества изба-
вители! Богъ не вамъ дѣла ваша благословити,
а народъ вамъ веѣ вѣнце плете, за кои сте сами
неувело цвѣне посадили. Према чиста безкористна

слава не дѣйствуе тако яко на сурвеменике, али
тимъ снѣнѣ и дичнѣ на потомство, кое в увѣкъ
захвалнѣи и безпристрастнѣи.

Еснѣни колоніални: кава, Сиберь, а наро-
чито шеферь, поскупили су са близу 10%^о. Памукъ,
и памучна, нарочито рукодѣлна роба енглезка ско-
чила в у цѣни яко. Узрокъ тога в новіи извозъ
у Кину, гдѣ више милліона душа живе, него у цѣ-
лой Европѣ. — Енглезе веѣ рачунаю, да не одсадъ,
узимаюћи само по 1 фр. ср. на главу, робе у вре-
дности одъ 360 милліона фр. у Кину извозити се.

А. Баньски.

Г Л А С О Н О Ш А.

Пештѣ. Мацарско учено друтво имало в
27 пр. м. овдѣ свою годишню веліку явию скуп-
штиню. Грофъ Стефанъ Сеченъи отворио в као
предсѣдникъ друтва сѣдницю ову извѣстномъ бе-
сѣдомъ, у којой в овъ измежу други предмета, кои
су за наше читателѣ одъ манѣ занимивости, крѣп-
кимъ рѣчма осуду свою изреко надъ силовитымъ
разпространиванѣмъ мацарскога езика, надъ нечо-
вѣчнѣмъ на нима, коима се одъ 11 ме веѣ година
противъ немацарски жителя Унгарске, именито про-
тивъ Славена поступа, — рѣчю, изреко в оштру свою
осуду надъ несрећномъ мацароманіомъ. Но тимъ
што в то учинио, што в Славене подъ обрачу
свою узео, забо в племенитый грофъ руку, да та
ко рекнемо, у гаѣздо стршево; ерь (су се
сви готово мацарски новинари противъ нѣга по-
дигли, а именито Пешти Хирланъ, раздрѣнъ
толикомъ, како вели, увредомъ свете народности
мацарске, у дугачкомъ саставку безъ края и кон-
ца укорава умѣреность племенитого оратора. —
Мы приобштавамо слѣдећій уломакъ изъ тога са-
ставка Пешти Хирланова, одкуда не читателѣи
наши уедно и сажрай говора грофа Сеченъа
поишито сизнати моћи. Тако вели Пешти Хирланъ:
„ . . . То ме смуѣе, и мыслимъ да ме праведно
смуѣе, што у рѣвной сѣдницѣи мацарскога уч-
ного друтва устае (грофъ Сеч.) да коловѣе
панславенски и мацарски гibanя подбада, за да
иймъ рогови юшъ веѣма нарасту; устае, да поче-
такъ славенски гibanя упору противъ мацарске пре-
нанетости проишеуе, да гibanя ова одобри, и да
жестокимъ прикорнѣмъ, амагему изрекне надъ свима
ошьятъ Мацарима кои у ошьятъ гibanяима мо-
нархін неприятелискій правацъ, да што више од-
цѣлѣнѣи одъ монархіе кривѣчаваю; устав, да

www.призна истинно, да мадарскій народъ право има захтѣвати, да у држави иѣговой у мѣсто латинскога езика езикъ мадарскій ступи, но уедно туже љи се, како онъ съ овимъ мнѣнїемъ посве усамѣнїѣ у народу стои; вели далѣ: да овимъ начиномъ, коимъ се сада поступа, мадарско племе само себе убїя; ерѣ мы, прекорачивши границе права, езикъ на силу наливамо иноплеменницама, а затимъ иѣ, што они на неправедно ово слованѣ срамотно неће да приволе, дрзимо, проговявамо, осуђуемо, гдѣ бы иѣ напротивъ за то штовати и цѣнити морали; да и сѣтитъ бы се морали онога начела: да оно другима нечїнимо, шго нежелїмо, да нама други чїне," итд.

Пешта 1. Декембра. Да е едно одъ предузеты и мереня Скоротече и собштиваѣ овдешњи местны догађај, особито коя колико толико у сбирѣ наши сбїтностїи спадаю, мыслимъ да е целомъ читаюћемъ свету познато. Я се дакле—реченымъ уверенїемъ побуженъ—ни мало не самъ посумляю овомъ приликомъ две причине, кое се насъ выше—манѣ тїцаю, преко Скоротече—ако Уредителство за добро вайће—србској публицы обявити, съ тымъ выше, што за вероватность исти догађај емчимъ. — Прво: Прошасте неделѣ у петакъ после 8. сатїи у ютру огласи звоно овдешњи србске цркве пожаръ, кои се у манѣмъ дому задужбни покойногъ Текел е принадлежећемъ родїо. (*) На ларму похитимъ и самъ горећемъ дому, где се—кое изъ сказиваня ондешњи укућана, кое пакъ и изъ собственогъ увиђеня—уверимъ, да е ватра текъ изъ саме неатости изышла. Међутимъ трудолюбиво гашенѣ онде стануюћисе Шлоссерски момака, и врстна помоћ одъ стране некои уистой задужбани находећисе питомцаа учїне, те ватра—покрај тихогъ времена—брзо безъ велике штете на особиту нашу радость уталожена и погашена буде. Сцена ова, коя е зарѣ нарочито божїимъ промысломъ безъ знаменїтегъ остатка окончала се, примеромъ служи, да бы высокопочитовани и родолюбиви управители Текелногъ наследїя любовь имали већу предосторожность у избору ондешњи укућана предъ очима држати, ма да бы и користолюбїе некїи уштрбѣ трпїло: ерѣ често и мала искрица грдвїи пожаръ рађа. — Друго: Прекљоче у недељу у вече шетаюћи се у некој улици чуемъ страшно свађанѣ у гостилници, па изъ прикрајка прислушкїваюћи разумемъ, да е србска народность и иѣна важность овомъ повода дала,

буд љи е друштво изъ еднородника и туђина сїешано было. Мало часъ выка и свађа јоштъ већма удвои се тако, да у само вређанѣ народне чести, а ово у песичину разправку-ахъ-и у само проливаѣ крви преїђе!! Ерѣ—као што самъ се доцнїе вероватно извество—првїи окрвави страннородацъ еднога шашинца, и тако повода да другима, те они—за осветити брата свога—безъ разлога наваливши на нападаника, страшнымъ боемъ и него оборе и готово претуку. И една и друга страна садѣ трпи жертву болника, конма е претерано ревнованѣ према својој изредности причиномъ служило; Богъ бы дао, да бы свака друга несрећа и немилїи догађај изостао! Аль инакъ подобне причине строго осуђенѣ заслужую, ербо су пороци безумнога неспоразумљивя, кое тымъ страшнїю реакцію рађа, чїмъ ватренїе изъ жаркости површногъ родолюбїя (па јоштъ узъ нејре дражећегъ Бахуса) извїре. ---

ђ. к.

КНИЖЕВНЕ ВѢСТИ.

Изъ Пеште. Долазећегъ првогъ пештанскогъ вашара у Маргу 1843 год. изъ печатнѣ кр. свеучилишта изїиће на свѣтъ књига: Босилѣ, стихотворна списанїя Јоанна Субботића. Она ће у себи садржавати 35 различны поетичны саставака. Цѣна јој е 20 кр. ср. — Предплату у Пешти прима и одправница овы листова.

Изъ Бѣограда. Досадашнѣ Новине Србске съ почеткомъ доходеће године излазитъ ће подъ именовъ: „Бѣоградске Новине“ на цѣломъ табаку у два листа (in folio) по двацутъ у седмици, у Среду и Суботу. Додатакъ къ истымъ новинама излазитъ ће подъ називомъ: „Авала“ као обычно еданцутъ у седмици на пољ табака. — Полгодишња цѣна е за аустриске пренуеранте 5 фр. и 18 кр. ср. — Авала, како намъ саобштенїи програмъ гласи, особито ће се одликовати. „Ушо су опредѣлѣви предмети за забаву, поученѣ некономїо. Нїна ће главна цѣль быти: бавити се са србскимъ народнымъ стварма, заедно пакъ и све оно, што се у цѣломъ пространомъ славенству догађало буде, саобштовати тако, да бы Србљи себе и другу свою славенску браћу болѣ познати могли, алъ тако исто и други да Срблѣ изъ србски листова познати науче.“ Тако авала! На Авали нека се вїе застава благодатне узаимности славенске съ наминомъ: Slavus sum, nihil slavici a me alienum esse puto! —

(*) Види 45 бр. Скоротече.

ПУТЬ ПО СВѢТУ.

(Гвоздене куће.) У Лондону се непрестано куће одъ литогъ гвоздѣа дижу. Овакова една кућа одъ три ката и съ 10 — 12 соба коштуе 1000 фн. шт. Ако коме нѣе по вољи мѣсто, гди му кућа лежи, то ю разстави, на склони на комъ другомъ мѣсту; а све то више не кошта одъ 25 фн. шт.

(Найвеће буре) видити се може у пивници едногъ трнавскогъ винопродавца. Оно е 2110 акова големо, и између осталихъ бурадѣи найвеће, и најскупоцѣниѣи виномъ напуњѣно.

(Чудный обычай.) У многимъ мѣстима Белгѣи влада чудный обычай, да дѣвојке младића, кои даде да му другѣи любезницу одмаи, до голе главе ошишаю. Ни еданъ не смѣѣ се овогъ обычая противити, и Парке са своимъ маказана ту су одма, чимъ се таковѣи случай догоди.

(Славенске проповѣди у Парису) Полячки бѣгунци у Паризу добыли су одъ тамошнѣи владе допущенѣи, да ѣимъ свештеникѣи тѣизъ нѣовогъ рода у цркви св. Рохуса сваке неделѣи и светца мису чита, и полячке проповѣди дрѣи.

(Вѣсти изъ Рио де Янеиро) звляю, да е парѣ државномъ свѣтнику Маринди Рибейру наложио, да планъ састави, како бы се у Рио де Янеиро свеучилиште подигло.

(Напрасна смръть одъ радости) Нѣѣи Виктело изъ Бригтона, кои е изъ економички узрока за нѣко време у Дипу отишо быо, добые вѣсть о смрти свогъ богатогъ брата, кои га е за наслѣдника цѣлогъ свогъ иманя наименовао. Ова среѣна промѣна нѣгови тесны обстоятелства таково е впечатлѣнѣи на нѣга и нѣгову супругу учинила, да е она онаѣи часъ одъ удара (Schlag) згоѣена умрла, а онъ велику несвѣстницу добыо.

(Лондонъ.) Не давно наѣе нѣко дѣте на улици упрляиѣи папирѣи, кои изъ несташлука трговцу о врата обѣси, и повиче: „Ова се кућа подъ кирию дае.“ Трговацъ изтрчи на полѣи, да безо, бразно дѣриште избѣе; али оно е веѣѣи было утекло: а кадъ погледи на папирѣи, а оно енглезка банквота одъ 20 лундора.

(На лондонској берзи) прошасте е неделѣи 20.000 фунтѣи штерл. у банкама украѣено.

(Особитѣи рачунѣи) Енглезѣи су прора чунали, да одъ к-ко людѣи на свѣту има, досадѣи ѣи е умрло 26,628,843,285,075,840. Ако раздѣлимо оваѣи брой съ номеромъ одъ квадратне руте землѣи то ће на одну руту доѣи 1283 особе, или 5 людѣи на одну квадратну стопу. Узиммо садѣи да се на свакој квадратној рутѣ површа земногъ 12 гробова находи, то мора у свакомъ гробу преко 100 мртваца лежати.

Г. Учредникъ Народны Новина врло е похитио примѣтити, и насъ опоменути, да рачунѣи о издаваню наши листова обзнанимо. Мы смо то у свое време и кодъ надлежећегъ мѣста учинити намѣрни, нао што доказую писма оправлѣна г. г. (п. н.) скувительима наши пренумеранта, у којима молимо, да намъ јошѣи неизручене новце пошало. Ово исто и садѣи јавно чинимо, изьявлююѣи понизну молбу, да намъ почитаема г. г. (п. н.) пренумеранти на ову тебуѣу полгодину заосталу цѣну намирити благоусрдствуую, да у станѣи поставлѣни будемо, наѣи рачунѣи славной депутацѣи школској у свое време точно предати.

Издаватель.

Издаватель Димитрѣи Јовановиѣи Учредникъ Милонѣи Поповиѣи (Bastein Gasse № 349)

У ПЕШТИ словами Баймеловымъ

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА